

KIADÓHIVATAL:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Ide czimzandók az
el fizetési pénzek, hir-
detések és nyilatkozatok

Megjelen minden
vasárnap.

Elfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Ide czimzandók a lap
szellemi részét illetően
minden közlemények.

Megjelen minden
vasárnap.

Elfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

A kapitány ur beszél.

Történelmi pillanat. A kapitány ur beszédre nyitotta fel száját. Hallgasson el a köznapi láрма, ünnep van. Az ellenzék lenyugozott figyelemmel és lenyugozott erkölcsi érzéssel a nagy beszéd hatása alatt áll. Így írja ezt a kapitány ur leibjournalja. De ez az újság még mást is ír. Sokat, jelentőséggel teljesebbet, az ellenzékre nézve lealázót, megbécstelenítőt. „Meglepetés számba megy nálunk — mondja az idézett lap — ha az ellenzék nagy része nemcsak figyelmesen, de bizonyos rokonszenvvel hallgatja valamelyik államférfiu beszédét, s elismeréssel, sőt *hálával* adózik neki. A hol a naivság, az együgyűség, a léha frázis, sőt még az alattomos perfidia is tapsokat kap az ellenzék-től, mert épen az ellenzék-től származik, megszokott dolog, hogy lehurrognak mindent, ami az ellenkező oldalról jön. Hiszen ma is hurrogtak egyesek, lármáztak, kiabáltak és elneveztek olyan dolgokat is, a miknek jelentőségéről és horderejéről halvány sejtelmük sincs. De az ellenzék *javarésze* — számra és *értékre* sokalta nagyobb rész — nagy figyelemmel hallgatta a kormányelnököt s ha nein is tört ki zajos tapsokban, legalább a fejével bólogatott, integetett és a szá-

ján minduntalan kiszalasztott egy igent, egy helyest, vagy úgy vant.” Tehát helyeselte az országgyűlési ellenzék annak a férfiúnak a beszédét, a ki a Luegerek nyelvét a magyar állam hivatalos nyelvéné deklarálta. Ugy vant kiáltott oda annak a kormányelnöknek, aki alig egy évi diktátorsága alatt a nullpont alá süllyesztette államiságunkat, tönkre silányította a magyar állam tekintélyét a külföld előtt, kétszeresre növesztette a nemzetiségeknek és külső ellenségeinknek méregfogait.

Csodálatos nemzet ez a magyar. 56 év előtt vért és életet áldozott függetlenségéért és szabadságáért, most pedig nyugodtan türi, hogy nyakára huzzák a jármót, a melyet abban a dicsőséges korszakban őirokre lerázni vélt magáról. Nyugodtan türi, hogy megbízottai — a kiket azért küldött az országnak hazába, hogy ott jogait védelmezzék, hogy a közszabadság felett örökjenek, hogy a dicső ősök által megszerzett vívmányokat becsületben megtartsák, nyugodtan türi, hogy ezek a megbízottak visszaélnek bizalmával, hogy az ország boldogítása helyett, egy követ fújva a camarilla zsoldosaival, annak egyenes romlására törekednek s saját jólétük előmozdítására fordítják a félrevezetett s mitsem sejtő választó közönség által reájuk ruhá-

zott jogokat s elfelejtik a velük szemben elvállalt kötelezettségeket. Ez a mai országgyűlés képe, a hol a galaci hős az egész ellenzék osztatlan elismerése mellett tartja népbolondító, hazafiatlan beszédeit.

Ez az ellenzék, ilyen országgyűlés rakja le a magyar állam végromlásának alapköveit.

Figyeljünk, a kapitány ur beszél!

A Bánffy-párt terjeszkedése.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a Bánffy Dezső vezérlete alatt álló Uj-párt eszméi rohamosan terjednek az egész ország területén. Alig mulik el nap, hogy egy-egy újabb partalakulásról ne értesüljenk, s alig alakul meg egyik-másik kerületi központban a párt, tömegesen csatlakoznak zászlaja alá a hazafiasan érző elemek. A legújabb partalakulás *Budapesten történik a II. kerületben j. hó 4-én esti 6 órakor.* Ez a gyűlés, amely az első nagyobb pártgyűlés lesz a maga nemében, különös súlylyal bír s ép ezért — úgy halljuk — nemcsak budapesti, hanem vidéki párthívek is nagy számmal fognak azon megjelenni. A szabadelvű párt gyógyíthatlan aulikusága, ellenzéki pártjaink tétlensége mellett az uj-párt van hivatva arra, hogy a nemzeti szellemet úgy a po-

T A R C Z A.

A mestermű.

I.

Mikor az öreg Jean Alexandre meghalt, fia Claudius, a szobrász, aki, gyermeki szeretetétől eltekintve, mint művész is rajongással csüngött az öreg paraszt energiájának, akarakterét eláruló homlokán és nagy, szomorú szemében, eltökélte magában, hogy atyja képét megörökíti. Atyjáról alig marad egy-két észrevétlenül papírra vetett vázlata, mert az öreg mindig csökönyösen tartózkodott attól, hogy a fényképész gépe elé üljön, vagy, hogy fiának mintául szolgáljon. A röpke vázlatok azonban nem tükrözték vissza elég hűen az öreg arcának pompás körvonalait és a munkás élet gondjaitól megviselt maszkját, melyen meglátszott az a soha meg nem szűnt küzdelem, melyet élete alkonyatáig kellett a föld ellen folytatnia, hogy az neki kenyeret adjon.

Minden évnek megmaradt a maga nyoma, uj barázdákat vésve a homlokra, mélyebbre ásva a szem gödreit; ajkai megpetyhüdtek, álla előre görbülts lassanként a rezignáció kifejezéseült arcára, mi az olyan állatok pófáján látszik, melyek köze-

lebb élven a föld színéhez, a halál borzalmát is kevésbé érzik.

Ennek az arcnak a megmintázásához persze erélyes de finoman érző kézre volt szükség, olyanra, mint amilyen Claudiusé volt, kinek jeles tehetségét már ismerték a szobrász-műtermekben; de azt a nagy fatalt, mely a közönség körében való ismerettségétől és a hírnévtől elválasztja, még nem nyílt alkalma átörömi. Hisz alig mult harmincz éves.

Claudius tehát pietással és gondnal, könnyes szemekkel mintázta elhunyt atyja fejét. Milyen pompás modell lett volna az öreg paraszt, ha rábirta volna arra, hogy előtte üljön. Két ízben kísérlette meg, de hiába. Először úgy tett az öreg, mintha meg se hallotta volna a fia hírségét, másodsor meg már haragos pillantással kiáltott reá:

— No, de már elég legyen azzal a bolondsággal!

Mikor már eltemették az öregot és szentelt vízzel is behintették a sírját ott, az alatt a félig kihalt fényő alatt, melynek tövében anyja is régóta hamvad s mely száradt tüskéivel behintette a sírt, mintha vihar és fagy ellen védené, — e szomorú esemény után sietve menekült vissza kis műtermébe, mely a Boulevard Montparnasse egyik névtelen mellékutczájában állt.

Egyre előtte lebegett az az energikus maszk, szomorúan behunyt szemével s azokkal az érdekes vonásokkal, melyeket immár a föld méhe rejt el. Ha néha a csüggedés vett rajta erőt, vagy az éhség és a hideg bantotta, ami e fából összerótt műteremben nem volt ritkaság, csak a készülő fejre nézett s abból új erőt merített.

A maszk így biztatta:

— Dolgozzál! . . . Tedd úgy, ahogy én tettem . . . Látod, milyen boldog vagyok már én . . . Milyen édesen pihenek már mostan!

Nyilvánvaló, hogy az atya szelleme örökösödött Claudius fölött s annak maszkja volt inspirációjának védangyala, munkájának tanuja ez szomorú óráiban lelkének vigasztalója.

Majd az a vagy szállta meg, hogy a fejet életteljesebben dolgozza ki, nyílt szemekkel, beszélő ajakkal, gondolkozó homlokkal. Boldog gyermekkorának és ifjúságának emlékei éledtek föl e munkája közben. S mikor készen volt vele s a gyers, de jószágos arcot megpillantotta, sirva fakadt.

Mikor a művész föltámadt benne, érezte, hogy nem elég az amit csak a fiu érzeit s olyat kell alkotnia, mi az emberiséget bámulatba ejti, egy mesterművet, mely az első pillanatra imponál a művészek és laikusnak egyaránt.

Egy évig dolgozott ezen a művén.

litékában mint társadalmilag otthonossá tegye s ép ezért minden jóérzésű magyar ember hazájának tesz hasznót, ha az „uj-párt“ eszméinek megvalósítását minden erejéből elősegíti.

— **Nem vette komolyan...** Tisza István huszárkapitány ur leibjournalja az »Ujság«, a melyhez fogható cinizmussal magyar sajtó még nem propagált nemzetellenes törekvéseket s a mely mellesleg mondva, az abbázia kávéház törzsasztala humoros vajdájának nevezi Eötvös Károlyt a legnagyobb magyar államférfiak egyikét, a ki mély tudásával naponként egy-egy üresen kongó mameluk fejet zuz szét s a ki nagy kedvteléssel szokott az Ujsághoz hasonló hazafiak tyukszemén sétálgatni, mondom ez az Ujság nem vette komolyan a főváros törvényhatóságának csütörtöki határozatát, a melyet az Eötvös Károly indítványára hozott a magyar udvartartás mielőbbi felállítására érdekében. Az Ujság azzal vigasztalta magát, hogy ezt a határozatot, mint a fővárosi közgyűlésnek sok más határozatát senki sem fogja komolyan venni, legkevésbé a törvényhozás. Odajutottunk tehát az ország fenállásának második évezredében, hogy attól fog függni a törvényhatóságok, sőt az országgyűlések határozatainak sorsa is, vajjon az Ujság és a hasonlóan érző camarilla creaturák komolyan veszik-e azokat. Ők természetesen komolyan vesznek mindent, a mi hazafiatlan, hazaáruló törekvéseknek kedvez s kigunyolják azokat, a kik hazafias önzetlen munkát teljesítenek s minden mellékcél nélkül az ország javára törekkeznek. Mi nálunk fordítva áll a dolog. Mi nem vesszük komolyan a Tisza inspirálta Rákóczi hamvainak hazaszállításáról szóló kéziratot, nem vesszük komolyan a kormányelnöknek debreczeni átiratát a galaczi esetből kifolyólag, nem vesszük komolyan a miniszterelnök egyetlen szavát sem s csak azokat vennők igazán komoly ember számba, a kik végre módot találnának arra, hogy — mindazokat a kik a bécsi kormány fizetett bérenczei, a kik mesterségesen szítják az országban az elégedetlenséget, a bajt, a visszavonást, hogy a zavarosban halászhasanak, a kik nevetségesnek találnak minden hazafias felbuzdulást s a kik

mégis két kézzel kapkodják el a jó magyarok elől a zsiros falatokat, hogy hazafiatlan kéréseiket kielégíthessék, — hogy ezeket miképen lehetne minél gyorsabban és eredményesebben kisöprözni ebből az országból, a melyet uzsorásokként gyötörnek s melyből előbb utóbb ugyis kiszívják az utolsó szikrányi életet is! E felett elméledjék kis ideig az Ujság!

Előfizetési felhívás.

A kik olvassák lapunkat, meggyőződhetnek arról, hogy nem szóvirágot hintük olvasóink elé, hanem az igazság szent erejével akarjuk meghódítani Kaposvár és Somogyvármegye közönségének ama részét is, a mely még nem ismerte fel lapunkban azt a sajtó organumot, a mely érdemes arra, hogy anyagi áldozatot is hozzanak érte. Célunkat csakis így érhetjük el s épen azért kérjük a közönség szíves támogatását.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 korona

Fél » 4 »

Negyed » 2 »

Egyes számok kaphatók: *Kaposvárott* Szabó Lipót könyvkereskedésében, *Csurgón* Vágó Gyulánál, *Marczaliban* Mizsur Ádámánál, *Szigetvárott* Ferenczi Dávidnál, *Nagy-Atádon* Günsberger J.-nél és *Dombóvárott* Bruck Zsigmondnál.

Lapunk hátralékos előfizetőit kérjük, hogy az előfizetési díjakat beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

H I R E K

— **Városi kövezetvám ügyében** a város mint panaszos által Darnay Béla és fivére kaposvári czég ellen indított perében a közigazgatási bíróság érdekes határozatot

hozott. Darnay czég pár évvel ezelőtt, fejlődésnek induló téglagyár telepén iparvágány létesítésére nyert engedélyt. Ezen iparvágány igénybe vételével a czég versenyképessége azáltal is emelkedett, hogy megtakarította a részére érkezett és az általa feladott áruk után a városi kövezetvámot. A város azonban gondolt egyet — és intézkedett az iránt, hogy az állam tulajdonát képező fuvarozási vállalat a »máv.« a czég részére érkezett áruk után — ha mindjárt azok nem is a vasuttol fuvaroztattak be, hanem a téglagyári iparvágánnyal szállítottak a városba, kövezetvám mégis beszedessék. A czég jogát sértve érezte és perelt — első forum a város lévéen ott perét elvesztette. Az alispán azonban Darnay jogát ismerte el és ezen alispáni határozat ellen fordult a város jogorvoslattal a közigazgatási bírósághoz, mely ítéletileg kimondta, hogy amenyiben a város a miniszteri engedélyokirat szerint csak a vasúthoz érkező és onnan elszállított oly áruk után, melyek a vámtárgy érintésével (a megjelölt városi ut) hagyják el a pályaudvart szedhet kövezetvámot és amenyiben a Darnay czég ipartelepén elhelyezett iparvágányról beszállított áruk — az alispán jelentése szerint — vámtárgyat nem érintenek, azok után kövezetvám nem is szedhető. Ezen határozat szerint a város kénytelen lesz a pár év óta beszedett körülbelül 1500—1800 koronát a Darnay czégnek visszafizetni.

— **Nádasi ur czáfol.** A Nádasi okozta botrányról az egész fővárosi sajtó értesült és a megérdemelt commentárok kíséretében le is adták az esetet. Erre Nádasi jónak látta egy nyilatkozatot közzétenni. Ebben a nyilatkozatban minden van, csak czáfolat nem. A veleje mindenestre az, hogy a közönség értesülvén Márkus Emilia eltávozásáról, őt ünnepelte. Hát ez ellen az egész kaposvári jóizlésű publikum nevében tiltakozunk. Egyébként a „Pesti Napló“ a kellő „értékre“ szállította le a director ur mosakodását. Mi még tovább mentünk. Táviratilag fordultunk Márkus Emiliához s

Magas, erőteljes termetű aggastyán térdelt a talpazaton, mely a földet, a szabadságot és életet adó földet ábrázolta. Az alak izomzata és széles vállai szinte átlásztottak ruháján. Gereblyéje ott feküdt mellette a megkezdett barázdában s egyik könyökével hatalmas térdére támaszkodva, álmadozni látszott. Almadozott egy halálfió előtt, melyet gereblyéje a barázdából ásott ki s kezei közt tartott. A koponya ugy viczorította fogsorait, mintha az aggastyánt kinevetné. Csatamező volt ez a hely s az a nemzedék megtette már kötelességét s most a semmiségbe, az örök álomba tér vissza.

S az öreg így álmadozott:

— Ez itt fiatalon halt meg. Én is követni fogom nemsokára. Miért is éltem ilyen sokáig? Igazán nem tudom. Mennyi fáradtsággal és küzdelemmel jár az élet s mily sok könnyel a kevés öröm ellenében. Mennyi munkával és izzadsággal azért a pár falatért.

Közönyösen nézte a természetet, melyben a madarak születnek és meghalnak, anélkül, hogy tudnák miért születtek, miért éltek s áldoztattak föl az emberiségnek.

Mit keres az ember a földön? Ő maga sem tudja s most e talált koponya látára először ébredt föl benne ez a kérdés? De az ő vállai és izmai még erősek, termete még egyenes, akár egy fatörzs, még rá ér a meghalásra. És még sem kerülheti

ki; még is itt van már egészen a sir szélén. Miért is élt vajjon?

Claudius összecsoéitette barátait megmutatta nekik művét, kérve kritikájukat és tanácsaikat.

Mind azt mondták, hogy nagyon jó. És daczára ennek, barátai csodálkozására, Claudius semmit sem állított ki a szalomban.

Es azért történt, mert atyja szellemétől kérvén döntő tanácsot, azt vélte, hogy ő kifogásolja a szobrot. Hogy azt mondja, abban az aggastyánban nincsen szív és szinte visszacseng a fülébe atyának az a fölkiállása:

— De most már elég azzal bolondsággal!

Claudius azonban nem álhatta meg, hogy a szobrot gipszbe ne öntesse s azután fölállította műtermének egyik zugába. Az aggastyánt, amint a szántóföldön térdelve egy koponyát tart kezében.

Két évet is elvesztett e tétovázás közben s mikor már senki sem akart neki hitelezni, elfogadta egy kőfaragó ajánlatát, aki arra kérte, hogy segédkezzen neki a formátlan márványtömbök kifermálásában.

II.

Claudius mint segéd is művész maradt.

Mikor már hitelezőit kielégítette és a montparnassei éttermekben ismét fizetés ké-

pes lett, otthagya a kőfaragót s a megrendelt munkát s visszatért kis műtermébe, a névtelen utcába, hogy tovább küzdjön az élettel.

De most már nem egyedül: fiatal és szép, okos és szerény asszony volt már az az oldalán. Ő is szegény volt. A nyomorúság és szegénység házasodott itt össze, de az asszony nagy, átetszően kék szemű kimondhatatlan gazdaságot öntötték Claudius szívébe.

Most már nem csak az erőteljes, térdelő agg tekintete kísérte munkáiban; a nőcske bájos mosolyából és tiszta lelkéből is bátorságot és lelkesedést merített. Atyja maszkja egyre ösztönözte:

— Dolgozzál És lásd, mily édes a munka után a pihenés!

Kedvesének mosolygó arca pedig hozzátette:

— Dolgozzál és nézz reám. Én vagyok a szerencse!

Összekelésük után egy évre szép kis fiuk született.

Claudius több megrendelést kapott és élt tisztességesen. Almadozásai azonban minden munkáján elárultak a nagy művészt.

Cleopatra egyik változatos szobra különös finomságaival máris mesterműnek látszott. Egy másik alkotása pedig, mely Daphnet és Chloet ábrázolta, csodás remeke volt a szerelemnek és gráciának. Föltűnt egy vak koldust ábrázoló művei is,

Junius 24.

Márkus Emilia. Igaz örömmel nézünk a mai est elé, mely színi saisonunk kimagasló eseményévé avatja a Szóke csoda Márkus Emilia, fellépte. Színészletünk ragyogó fényes csillaga, a magyar színművészet büszkesége Márkus Emilia, aki csodás tehetségének varázsával extazisba hozza a közönséget. . . . Azt hisszük és bizton reméljük is, hogy a mi közönségünk is, mely tanujelét adta — az igaz művészet — a nagyért való lelkesülésnek, a nemzet csalogányával szemben a Blaha-estéknél, most sem fogja elhalasztani, hogy Márkus magas művészetében minél többen gyönyörködjenek.

Junius 25.

Márkus Emilia, a leghódítóbb magyar művészasszony Kaposvárott. Csak nemrég volt itt a nemzet bübajos dalu csalogánya Blaha Luiza, akit igaz hódolattal fogadott Kaposvár közönsége, most eljött a másik nagy, a mindig és mindenhol diadalmaskodó, szóke csoda: Márkus Emilia, hogy néhány gyönyörűsége estén hatalmas művészetével bő kárpótást nyújtson a közönségnek a léha és üres operettek (lásd az érdekes premier című utóiratot. Szerk.) sorozatáért, amelyek teljesen inficiáltak színpadunkat . . .

Ő eljött és a lámpák elé lép . . .
Ő . . .
Csodás művésznő! Fenséges asszony! . . .

Szent hely lesz tehát újra három estére a kaposvári szinkör, a hol utóbbi időkben brüszk módon sűrűn szedegette a virágot a léha, a trágár operettek fattyu muzsája.

(Érkezés.)

Délelőtt fél 12 órakor **Karácsonyi** Aladár lapszerkesztő, Nádasi József színgazgató és Egri Jenő színházi titkár fogadták Márkus Emiliát a pályaudvaron . . .

(Beszélgetés Márkus Emiliával.)

Szerkesztőnk, aki szintén részt vett a kellemes sétakocsizásban, felhasználta a kitaláló alkalmat egy rövid interjóra. . .
— Ne tekintsen a poros utra, mondta szerkesztőnk.

(Az első Márkus est.)

Csak a zajos Blaha estélyek voltak a tegnaphoz hasonló színházunkban. Ünnefélyes hangulat uralkodott az egyszerű falak között s a „Monna Vanna“ előadásán.

Az Egyenlőség — Márkus Emiliával. E helyen csupán arról akarunk megemlékezni, hogy Nádasi József színgazgatónk, tekintettel arra, hogy a közönség körében igen nagy az érdeklődés a vendégművésznő fellépéseiről, sikerült Márkus Emiliát megnyerni, hogy az „Egyenlőség“ című kitűnő darabban játssza el még „Mary“ szerepét, amelyben a Nemzeti színházban óriási sikert aratott. Ez az előadás lesz egy szersmind Márkus Emilia bucsu fellépte is.

Junius 26.

Márkus Emilia a Sötétségben. Tegnap este másodsor lépett fel Márkus Emilia a kaposvári szinkörben, amikor Ruttkay kitűnő színművében a Sötétségben, ragyogtatta isteni művészetét. A nagy nő Emmát játssza, amely egyik legkedvesebb szerepe. A közönség határtalan lelkesedéssel tombolt.

A mai előadás. Márkus Emilia ma este elbucszik a kaposvári közönségtől, mely alkalommal az „Egyenlőség“ kerül színre, amiben a művésznő „Mary“ szerepét játssza. Kétségtelen, hogy zsufolt ház fogja végig nézni az élvezetes előadást, amelyet Márkus Emilia művésze, igen magas színvonalra fog emelni. A művésznő még ma hajnalban utazik Budapestre.

Junius 28.

Márkus Emilia távozása. A magyar színezet egyik legnagyobb művésznője Márkus Emilia asszony megtisztelte színházunkat azzal, hogy tervszerint három este lép nálunk a lámpák elé. Az Egyenlőség vasárnapi előadása elől, mely harmadik fellépése lett volna, azonban váratlanul eltávozott. Távozását egy félreértés okozta, a melyet nem tartunk izléses dolognak ismertetni. Való igaz, hogy a közönség kis számban ment el az első két előadásra is, de amiért nem a közönség, sem Márkus Emilia a hibás, hanem a 100%-os jegyár emelés. A színház igazgató viszont kijelentette, hogy másképen nem tudja megtalálni a kalkulációt. Az a neveléses és botrányra vadászó fellelés pedig, hogy Márkus Emilia azért ment volna el, mert Nádasi nem fizette ki a fellépti díjait, egyszerűen misztifikáció. Nádasi 1000 koronára elég jó s e fellépti díjat a harmadik előadás után akarta kifizetni. Mindenesetre nagyon sajnálatra méltó körülmény, hogy egyáltalán ilyen félreértésekkel, (melynek ügyetlen kovácsa a színházi titkár volt) egy Márkus Emiliát el tudnak riasztani.

Julius 1.

Márkus Emilia és Nádasi igazgató. Több fővárosi lap tegnapi számában egy ten. ndecziózus hír jelent meg, amely Márkus Emilia itt tartózkodásával úgy foglalkozik, hogy meghurcolja Nádasi színgazgatót. A megrágalmazott színgazgató valószínűleg tesz valami megtorló lépést e támadás értelmi szerzője ellen.

Utóirat.

Egy érdekes premier. A legközelebbi premier színházunkban a »Vándor legény.« Ez a bájos zenéjű operette, melyet két éve Bécsben, tavaly Budapesten adtak páratlan sikerrel és mely azóta bejárta Európa minden nagyobb színpadát, hirt és dicsőséget hozva fiatal szerzőjének, akinek a nélkülözések és szenvedések hosszú kálváriáját kellett végig zárandokolni, míg elérte azt, ami után vágyódott, dicsőség, hírnév koronáját.

SZERKESZTŐSÉGI UZENETEK.

— 342 sz. előfizető. Hogy hol volt a színiügyi bizottság? . . . Sehol. Ilyen bizottság Kaposvárott nincs. Ebben a tekintetben a pécsi izlésének vagyis jobban mondva szeszélyének vagyunk alárendelve s tőrünk kell, hogy a protectiós oreaturáinkat küldje a nyakunkra. Nincs kizárva különben — hogy a történetek után mégis csak megszületik a színi-bizottság!

— **Mübarát.** Eddig megjelent helybeli aptársaink — hogy miért azt ők tudják — vagy nem irtak a Nádasi-Márkus esetről, vagy pedig teljesen elferdítve — Nádasi érdekei szerint — irták egy néhány sort. Hogy az igazi tényállás az, a melyet mi és a fővárosi sajtó megirtunk, arról tanuskodik többek közt Márkus Emiliának a fővárosi lapokban ez ügyben megjelent nyilatkozata is. A részletekkel, a melyekről mi kimerítően irtunk, valószínűleg már a terjedelem miatt se foglalkozhatott a művésznő említett nyilatkozatában.

Felelős szerkesztő:

Szunyog Mihály dr.

Laptulajdonosok és kiadók:

Szalay Károly és Rózsa Ernő dr.

FÉRFI INGET

A LEGELSŐ HELYEN VÁSÁROLJUNK,
mert csak ott találhatunk kellő biztosítékot a jó minőségre és tökéletes szabásra nézve

VARADY BELA

főhercegi udvari szállító, férfi fehérnemű és ingkészítő

BUDAPEST, IV., KISHID-U. 9

INGKÉSZITMÉNYEI UTOLÉRHETETLENEK.

A R A K :

*-os fehér ing K 5.—   ***-os fehér ing K 7.—
-os » » K 6 —   **-os » » K 8.—

Sima mell. gallér és kézelő nélkül.

Rávarott gallérral és kézelővel minden ing 1 koronával
drágább

VISELT INGEK a lehelőséghez képest javítottak
Színes ingszövetmintákat kívánatra bérmentve küldök
KÜLÖNLEGESSÉG: Hői zephyr-ingblouse mérték
szerint. Árjegyzék és divatlap bérmentve.

hajlandók. A szerző továbbá így ír: »Akárom, hogy csökönys állításaik és kívánalmaik támogatásul rémképek megmondolatlan falrafestésével fürdőtelepeinket ne discreditalják. Budapesten a sétatereken vörös czédulákat osztogatnak a dajkáknak, a melyekben B.-Füred, Siófok és Boglár maláriával inficiált helyeknek vannak kikiáltva. Ha a közönség a balatonmenti községek vagy fürdőtelepek bármelyikéről kap ilyen híreket, úgy elkerüli az egész Balatonvidéket, mint bélpokost, nem kutatva, a vörös czédulák melyik helyet jelölik meg inficiálnak és melyeknek akarnak ezáltal tisztességtelen uton előnyt szerezni!« Gaal Ernő röpirata sok igazságot rejt magában s nagy haszonnal jár a balaton elhanyagolt partvidékének fellendítésére, mert a sok haszontalan látma folytán elűzött közönség mind nagyobb tömegekben lepi el a magyar tenger fenséges partjait. A szerző nagy szolgálatot tett könyvecskéjével a balaton kultuszának s reméljük, hogy talán ezután a magyar közönség is jobban fogja méltányolni a természet. ezen nagylelkű adományának véghetlen előnyeit s otthagynja a magyar pénzen élőködő osztrák fürdőket. Hogy pedig ez megtörténhessék, első sorban is a partmenti községek áldozatkészségétől, találékonyságától és tisztességétől függ.

— **Iskolai értesítők.** A kaposvári állami főgimnázium értesítőjéből a következőket emeljük ki: Az összes tanulók száma az 1903/4-ik tanévben 456 volt. Ebből kilépett 11, vizsgálatlan maradt 4, megvizsgáltatott 441 tanuló. Vallásra nézve 224 rom. hith. 1 gör. kath., 3 gör. kelleti, 16 ág. ev. 32 ev. ref. 1 unitárius és 164 zsidó. A 441 osztályozott tanuló közül mindenből jóles volt 8.6% legalább jó 16.3%, legalább elégséges 57.1% egyből elégtelen 9.2%, kettőből elégtelen 3.4% három vagy több tantárgyból elégtelen 5.4%, megfelelt 82.1%, megbukott 17.6%. Magaviselet szerint jó volt 66.2%, szabályszerűen viselkedett 33.3%, knvéssé szabályszerűen 0.5%. Rossz osztályozott egyik se kapott a 441 tanuló közül. Az értesítő bevezető értekezését Dr. Kolbach Bertalan tanár írta, »Adatok Somogyvármegye ösművelődésének történetéhez« címmel. A szöveg magyarázatul izlésesen kiállított fénynyomatu ábrázolások szolgálnak. Az értesítő beszámol a tanári kar irodalmi működéséről is, a mely szerint Endrei Akos tanártól megjelent: Német nyelvkönyv I. k. 5. kiadás. Szemelvények a kurucz epika köréből. (Magyar irodalmi segédkönyvek 15. füzet) Felolvasást tartott az Orsz. közegészségi egyesület somogyi körében és a kereskedők egyesületében. Több kisebb-nagyobb cikket írt folyóiratban és hírlapokban.

Faragó Lajos a kaposvári szabad liceumban felolvasást tartott »Horváth-, Szlavon-, és Dalmátországok közjogi helyzete az Árpádok korában«, a dombóvári szabad liceumban pedig »A művészi magyar zene fejlődésének első kezdetei« címmel.

Kolbach Bertalan dr. tanártól megjelent: Baumbach Rudolf (Német könyvtár 9. sz.) — Több archaeológiai cikkek az Archeológiai Értesítőben. (1. Római régiségek Kaposfüred és Magyar Egres között. 2. A szőládi leletekről. 3. Bronz tekeresfibula a simonfai kincseletről) és a Somogyban. Néhány néprajzi ismertetés az Ethnographiában és a Literarisches Centralblatt für Deutschland-ban (Leipzig). — Az egyet. Philol. Közöny havi ismertetése, Némethy: Vergilius élete és művei c. munkarenciója a Berliner Philologische Wochenschrift-ban; végre Adalékok a magyar-német szótárhoz. (Magyar nyelvőr.)

Mihalik Gyula felolvasást tartott a liceumban »Praerafaelistik« címmel; helyi és szaklapokba több cikket írt.

Vass Miklós dr. tanár felolvasást tartott a kaposvári kereskedők egyesületében a magyar nemzet eredetéről, és hazájáról és vándorlásairól. A nagy gondal összeállított értesítőt Danilovics János igazgató szerkesztette.

A kaposvári államilag segélyezett siketnéma intézet 1903/4-iki értesítőjéből a következőket emeljük ki: Az intézet czélja első sorban a dunántuli, magyar honosságú, mindkét nembeli siketen született vagy később valamely betegség folytán megsiketült gyermekeket, kik a hallás hiánya miatt beszélni meg nem tanultak avagy elvesztvén hallásukat elfelejtették az élő nyelvet, különleges, szak-szerű oktatási módszer útján, a látás, tapintás és izomérés segélyével az élő és hangzó szónak kiejtésére és a tisztán tagolt beszédre, valamint mindazon közhasznú ismeretekre oktatni, melyek a gyakorlati életben való boldogulásukhoz megkívánatnak. Az igazgatótanács, melynek elnöke vizeki Tallián Gyula somogyvármegye alispánja elsőrendű feladatát képezi állandóan eszközölt gyűjtések és felhívások útján a dunántuli törvényhatóságok, községek, társulatok és a nagy közönség részéről nyert alapítványok, hagyományok és adományokból oly összeget teremteni elő; melyből szegénysorsu növendékeink segélyezése, ellátása s egyéb kiadások fedezhetők; az igazgatótanács gyűjtő ívet bocsátott ki az egész ország területén. Ezen gyűjtés eredménye hozzászámítva az intézet bevételei 23605 k. 54. f. a kiadások 6324 k 31 f. tettek ki, úgy hogy a készlet 1904. június 15-én 17281 k. 23 fillérre rugott.

Ezenkívül beszámol az értesítő a végzett tananyagról, a tantárgyakról, közli a folyó tanévben alkalmazásban volt heti órarendeket s a növendékek névsorát és lakhelyét. E szerint az első osztályt 14, a másodikot és harmadikat 10—10, a negyediket, ötödiket és hatodikot 8—8 növendék végezte, az összes növendékek száma 50, a kik közt vannak Somogy, Tolna, Baranya, Fejér Vas, Zala, Komárom, és Veszprém megyei illetőségűek. Végül közli az értesítő a tudnivalókat a felvételre nézve, a melyet a közérdek személynijából kivonatossan közlünk. E szerint: A kaposvári áll. s. siketnéma-intézetbe vallás és nemre való tekintet nélkül felvehető oly — első sorban dunántuli illetőségű 7 éven felüli és 10 éven aluli (esetleg 6 éven felüli 12 éven aluli) korban levő siketnémák, kik a siketségen és ennek következményeül tekinthető némaságon kívül más testi vagy lelki fogyatkozásban nem szenvednek.

Tandiját a növendékek nem fizetnek; az az intézettel kapott tankönyvek, író- és rajzeszközök fejében azonban minden növendék évenként 4 koronát fizet az intézet pénztárába.

Évközben növendék be nem léphet. Kivételnek csak az I. osztályu növendékekre nézve van helye, kik legkésőbb október hó 10-ig is felvehető, ha a késedelmet orvosi bizonyítvány alakján betegséggel igazolják.

A kaposvári polgári fiúiskola ezidei értesítőjét is vettük azonban erről csak a jövő számunkban referálunk.

A vasárnapi botrány.

Még mielőtt első ízben felhúzták volna az ideai színi idény curtaináját, mi már a színpalack mögé tekintettünk s beszámoltunk a közönségnek azon benyomásról, a melyet a pécsi nemzeti (!) színház direktoráról és annak társulatáról, a díszletekről stb. nyertünk, szóval — mint a vidéki színészet alapos ismerősei — előre kijelentettük, hogy ilyen gyenge társulat meg nem volt Kaposvárott. Természetes, hogy az igazgató ur nem lehetett különbség társulatánál s bizony már az első előadások után rájöttünk — s ezen véleményünknek kifejezést is adtunk, — hogy az igazgató még társulatánál is alacsonyabb nívón áll, úgy színképzettség mint általános műveltség szempontjából. Hogy nem csalódtunk, mutatja az alább megírt eset, amely vasárnap történt Kaposvárott, Somogyvármegye székhelyén, az ország legnagyobb drámai művésznőjével Márkus Emiliával, Nádasi József színigazgató dicsőséges uralkodása alatt.

Nádasi színigazgató ugyanis vendégszereplésre kérte fel Márkus Emiliát, a nemzeti színház művésznőjét, a ki ezen meghívást, tekintettel arra, hogy Kaposvárott már Somogyi Károly társulatánál is vendégszerepelt s a közönséget teljesen meghódította — el is fogadta. A művésznő felléptei f. hó 24-ére s 25-re voltak kitűzve s tényleg fel is lépett pénteken »Monna Vannában« szombaton pedig a »Sötétség« című színműben. A kaposvári közönség, amely Nádasi harmadrendű társulatával hadilábon állt s az igazgató minden rokonszenvet nélkülöző hetke viselkedésével sem volt megelégedve, az egész szezon alatt üresen hagyta a színházat. Pénteken este azonban né kétszeresen felemelt hely-árak ellenére is szépen megtöltötte azt. Ez készítette az igazgatót arra, hogy a művésznőt egy harmadik fellépésre is rábíra, a mibe Márkus Emilia bele is egyezett. Így tűzték k. vasárnap estére az »Egyenlőség«-et előadásra. A művésznő minden egyes felléptére 500 korona volt kikötve, amely honórarium általános szokás szerint mindig az előadás előtt fizetendő.

Az igazgató ur azonban nem tartotta be a kikötött fizetési feltételeket, s se az első előadás előtt se az előadás után a fellépési díjat Márkus Emiliának nem fizette meg. Folyton azzal biztatta a művésznőt, hogy a szombati előadás előtt kifizeti majd mind a két estére szóló díját. Jött azonban a szombat este, jött a vasárnap reggel, elérkezett a vasárnap dél is s a művésznő még mindig nem kapta meg jogos követelését. Végre türelmét veszítve s aggodván fellépési díjainak sorsa iránt, a művésznő ráizent Nadásira, hogy fizesse meg végre a járandó 1000 koronát, különben aznap (vasárnap este) már nem lép fel; Nádasi a pénz helyett titkáraját küldte a művésznőhöz azzal a »kelleme« hírellel, hogy az igazgató ur nem fizethet, mert a színházi pénztár üres. Erre az igazgatót kéréste a művésznő, az igazgató ur azonban nem volt sehol található, mert a »fizetés előtt« »zöldes« vonult nagy discreten félre. Csak akkor tért vissza — derült hangulatban — a városba, a mikor már a fiumei gyorsvonat kirobogott a pályaudvarból.

A mikor ugyanis a művésznő látta, hogy békés uton nem juthat jogos követeléséhez, faképnél hagyta az egész truppot s a Kaposvárról fél hat órakor induló gyorsvonattal Budapestre tért vissza. Ekkor bujt elő a direktor ur rejtekhelyéről s a nélküli, hogy a közönséget előzőleg értesítette volna, megtartotta az előadást felemelt hely-árakkal — Márkus Emilia nélkül. A publikum mitsem tehetett ellene s tudván, hogy úgy is hiába minden, egyrésze hazament, a másik része pedig nagy resignációval végigkínálta az előadást. Hogy Márkus Emilia pénzéhez jut-e valaha, azt alig hisszük, mert ha vasárnap nem volt annyi a pénztárban, most már, június 30-ig alig lesz benne valami. Szerda, csütörtökre Szoyer Ilonka vendégszereplés volt hirdelve, de a művésznő értesülve Márkus Emilia esetéről, táviratilag lemondta fellépését. E helyett azonban — vigasztalódjunk — fellépett a »kis Hajós«, »a csodagyermek«, »a bajos szubrett nővére«.

Esetleges elferdítésekkel szemben már most hangsúlyozzuk, hogy Márkus Emilia nem perczente vendégszerepelt s nem a bevételek szerint lett szerződötve, hanem fix fellépési díjakért. Ez esetben tehát a fellépési díj kijár neki akkor is, ha senki se vált jegyet a színházba; sőt ha nem az ő mulasztásán vagy hibáján mulik az előadás elmaradása, a fellépési díjhoz neki akkor feltétlen joga van.

Akkor tehát, a mikor az igazgató a művésznőt a vendégszereplésre szerződötve, tudnia kellett már — ha a pénz nem volt zsebében — hogy a művésznőt miből fogja

fizetni, nem számíthatván arra, hogy a fellépési díjak a pénztári bevételekből nyernek fedezetet.

Igazi szédelésre vall pedig az igazgató ur eljárása, hogy tudván fizetéseketlenességét, még egy harmadik s eredetileg *terve nem vett* előadásra is itt fogta Márkus Emiliát, ezáltal mintegy kihuzni akarván a fizetési határidőt dacára annak, hogy a pénz még akkor sem áll rendelkezésére, amikor a két első fellépés már megtörtént. Ha a dolog nem így állt volna, a két első este fellépési díjainak kifizetése még szombat este az előadás előtt legkésőbb az után eszközölhető lett volna annál is inkább, mert Márkus Emília — valószínűleg keserű tapasztalatokkal rendelkezvén ilyfajta szinigazgatók solventiája felett — a fellépési díjak kifizetését többszörösen sürgette, míg az igazgató ur és megbízottai ügyesen huzták halasztották a terminust.

Végül röviden reflektálni kívánunk egyik helyi lap azon kijelentésére, hogy az igazgató ur a harmadik előadás után *akarta* a fellépési díjakat kifizetni. Már most azt kérjük igen tisztelt laptársunktól, a ki mélyebb betekintést nyerhetett a kulisszák mögé: Mi volt az oka annak, hogy az igazgató *vasárnap délután 4 órákor* nem fizette meg Márkus Emiliának rég lejárt követelését, amelynek megfizetését az illető lap szerint *vasárnap este fél 11 órára* kilátásba helyezte? (t. i. ugyanazon lap közlése szerint a művész vasárnap az éjjeli vonatnál szándékozott elutazni) Talán nem volt elég pénze, vagy pressziót akart ezáltal a művészre gyakorolni, hogy leengedjen a normálisan ugyis alól megszabott díjaiból?

Lássuk a két esetet. Ha nem volt elég pénze a direktornak vasárnap délután 4 órákor, akkor nem lett volna elég pénze vasárnap este 11 órákor sem, nem is szólva arról, hogy már reggel tudta azt, hogy a közönség nem igen fogja megrohanni a színházi pénztárt. De tegyük fel, hogy ezen — egyébként tarthatatlan és jogtalan — kifogas megállhat, vajon be tudta volna e venni a kaposvári aréna duplán felemelt helyárok mellett, zsufolt házat véve is alapul a művésznek járó 1500 koronát? Nem.

A második eset a presszió. Ez már csak egy gögös fráter kapaszkodása a szalmaszálba lehetett, érezvén a hurkot tekeredni nyaka körül. Ha ez volt, akkor meg is érdemelné az igazgató ur, hogy a szalmaszállal együtt elmerüljön.

Szóval nincs mentség. A tényállás egyszerűen az, hogy a művésznőt Nádasai és társai csufol becsapták. Tehát a polgári per aktái — mert hogy per lesz belőle, az bizonyos — valószínűleg át fognak tétetni a büntető bírósághoz is. De itt alig fog alkalmaztatni a 92-ik paragrafus. Ha ugyan e helyett meg nem elégszik a művész azzal, hogy legmélyebb megvetéssel sujtja ezt a várost, amely ily csufot hagyott vele tenni. Ez talán megtenné a kellő hatást s bölcse városatyáink felébrednének évszázados álmaikból.

A direktor ur e szerint méltóan fejezte be a szezont. Elűzte az ország első művésznőjét Kaposvárról, a város nagyfejű tanácsának s Márkus Emília öncsinálta gavalériájának legnagyobb dicsőségére.

A város tanácsának kötelessége lenne figyelemmel kísérni azt, hogy egy ilyen direktor mily feltételek mellett szerződött — ha csak 2—3 estére is — elsőrangú művésznőket s hogy az a director, a melynek solventiájáról és soliditásáról hivatalosan ellenőrzött adatok alapján tájékozva kellett volna lennie a kikötött feltételeket képes-e betartani s ha képes, tényleg betartja-e azokat.

Ezenkívül kötelessége lett volna arról is gondoskodni, hogy egy ily művész ne úgy érezze magát nálunk, mint az a városunk és közönségének régi hírnevével arány-

ban áll, hogy részesüljön abban a megbecsültetésben, a melyet még eddig sehol sem vontak meg tőle, csak épen Kaposvárról. Mert Kaposvár városának nem lehet mindegy, hogy egy ily istenre és emberre nem tekintő „szinigazgató“ a város terhére és gyalázatára elűzzön innét egy olyan művésznőt, mint Márkus Emília s elűzze őt olyan körülmények között, a melynek közt az ő távozása tényleg történt, a melynek részleteit egy kevésbé gentleman uriember (?) tapintatlan módon közszájra adta.

Nádasai urnak smirkász az, hogy ki képviseli a várost a művésznővel szemben, de a városnak nem mindegy ez, lehet nem mindegy pedig akkor, a mikor a művész a helyi viszonyokkal teljesen ismeretlen lővén, holmi önráoktrojált „gavallérban“ egész város tükrét véli látni s azt hiszi, hogy az a „gentleman“ Kaposvár társadalma, intelligenciája és gavallériája egyszemélyben. S ezt fogja hinni akkor is, ha meg is magyarázzuk neki, hogy talán ép az a gentleman — aki a director ur jobb keze s hivatalos trombitája — viselkedett vele szemben leginkább ungentlemanlike s hogy talán épen neki köszönheti, hogy — személyével kapcsolatosan — olyan hírek is nyilvánosságra kerültek, amelyeknek kellő gentlemanlike discretion mellett nem lett volna szabad közszájra kerülni.

Csak ilyen városban történhetik aztán meg, hogy a szinigazgató fittyet hány az összes türetdézet szabályoknak, hogy a rendőrség kutyába se veszi a tűzoltóság előterjesztéit, mert hisz a játszási engedélyt fej nélkül, a körülmények és a művészeti követelmények teljes figyelmen kívül hagyásával szokta az igazgató uraknak a vele parolázó tanács kiadni; a repertoirt nem vizsgálja az igazgató viselt dolgait nem ellenőrzi, szóval nem érzi magát hivatva arra, hogy művészet és a város tekintélyének megóvása szempontjából is megbírálja azt a társulatot, amelyet — minden szakértelem hiányában — teljesen idegenek a nyakába sóznak. Persze, szinügyi bizottság, vagy hatósági hatalommal felruházott szinpartoló egyesület felesleges egy több mint 20,000 lakóval bíró városban!

Utóvégre is a kinek a szoknya kultúra kell, az kultiválja a „primadonnákat“ de a közönség nagyobb része talán kis művészi kulturát is kívánna, ezt pedig Nádasai urtól sohse fogja megkapni.

Elvárjuk a város tanácsától, hogy szigorú vizsgálatot indít ez ügyben s intézkedni fog az iránt — ez kötelessége is — hogy Márkus Emília ez esetből kifolyólag úgy anyagilag mint erkölcsileg kárpótoltassék s a rajta Kaposvárról elkövetett injria — amennyire ez még lehetséges — jóvá tétessék. Ez a legkevesebb a mit a művész a várostól megkívánhat.

Az igazgatóval szemben pedig nyúljon a legszigorúbb rendszabályokhoz s ne engedje többé ebbe a városba visszatérni. Jöjjön *Somogyi*, aki a város közönségét mindig megtudta becsülni s a kit a közönség is szeretett és becsült. Márkus Emília pedig bizonyára más szemüvegen át fogja az egész ügyet nézni, ha a fentvázolt botrányos eset titkos rugóit szemügyre veszi s megvetését nem a várossal, hanem azokkal szemben fogja éreztetni akik — bár látszólag nem is — az eset közvetlen okozói voltak s a legnagyobb mértékben megérdemlik a művész legmélyebb megvetését.

Nádasai igazgató urat pedig üdvözöljük a viszont nem látásra.

Nádasai brigadéros jó éjszakát!

SPORT.

Football mérkőzés

A Kaposvári Athletikai Club június 26-án vasárnap nagyszabású football versenyt rendezett. Meghívta a ferenczvárosi torna Club bajnoki football csapatát, hogy Kaposvár közönségének bemutassa a labdarugás művészetét. S valóban tökéletes dolgot produkált a bajnoki csapat.

Közönségünknek alkalmat adott meggyőződni arról, hogy a labdarugás sportja nemes, testet lelket odzó, s a nézőt gyönyörködtető játék.

A F. T. C. tagjai vasárnap délelőtt érkeztek meg. A pályaudvaron a K. A. C. tagjai fogadták őket.

Délután 5 órára nagyszámu előkelő közönség gyűlt össze a sporttelepen.

Pontban 5 órákor a távgyalogló versenyre adott jelt a jury. Manglicz Ferencz bajnok 1500 méterből 250 méter előnyt adva 20 méterrel játszva nyerte meg a versenyt s a győztesnek kitűzött remek ezüst sétatobot.

A két csapat a következő összeállításban játszott:

F. T. C.			
Oláh A.			
Berán J.		Manglitz F.	
Gorszky T.	Bródy S.	Lissauer L.	
Braun F. Weisz F.	Pokorny J.	Kovács G.	Borbás G.
Kiss Betnár	Rigó dr.	Bertalan	Simon I.
Vértési	Fikli		Rónai
Kádár			Szlovák
Simon János			

K. A. C.
A bírói sipra Ferenczváros kezdi a játékot. A K. A. C. azonban azonnal hatalmába ejti a labdát s kifogástalan összejárással dolgozva, egy gyors lerohanással támadásba megy át, úgy hogy a bajnoki csapat kapusa kénytelen lövést védeni. Körülbelül negyed óráig hullámoz a játék. A felek felváltva támadnak mindkét csapat védelme kifogástalanul működik, a támadás gyors és elszánt, eredményt azonban egyik fél sem ér el. A bajnoki csapat lassan iramba jön, gyönyörű adogatással szél sebesen támad s a 6 perczben először pihen a labda a K. A. C. kapujában. Félidő végeig az eredmény 8:0 a F. T. C. javára.

Tíz percznyi szünet után Dr. Bertalan megszerzi csapatának az első goalt. A közönség tomboló lelkesedésével fogadta ezt az eredményt. Ezen felidőben a K. A. C. még egy goalt ér el, mire a vendégek 5 goalal felelnek úgy hogy a végeredmény 13 goal 2 ellen a bajnoki csapat javára.

Ezzel az eredménnyel megelégedhetünk, mi is, sőt büszkének lehetünk athletáinkra, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar bajnoki csapat az egész 1904. évi idény alatt 7 goalt kapott és ebből kettőt a K. A. C. adott, továbbá dicsőség azért is, mert 2 goalnál többet eddig egy magyar csapat sem adott a Ferenczvárosnak.

Estő társas vacsora volt a központi vendéglőben, amikor Koczián Emil elnök szép beszéd kíséretében adta át a F. T. C.-nak a K. A. C. ajándékát egy gyönyörű ezüst serleget. Éjjel után a vendégek elutaztak.

Egy hét eseményei változásokban, vagy a szükségtelen reklám, mely hátrafelé sült el.

Június 23.

Márkus Emília Kaposvárról. Nádasai szinigazgatónak sikerült két estére megnyerni Márkus Emiliát a magyar színészet legfényesebb tehetségű művésznőjét atb. . . . Márkus szombaton befejezi vendégjátékát Ruttkay naturalistikus darabjában a „Sötétség“-ben, melyben nem rég volt alkalmunk gyönyörködni. Valóban nagy élvezettel nézünk e két előadás elé.

megkértük őt, hogy közölje velünk, vajjon megkapta-e már a fellépési díjakat. Erre tegnap, szombaton reggel, — tehát egy héttel a fellépések után — a művésznőtől azt a távirati választ nyertük, hogy a *fellépési díjakat még máig se kapta kezeihez*. Ennyit Nádasir ezafolatára. Ezzel az ügy felett a napirendre térünk. A többit majd elvégzi a perbiróság.

— **Tűzoltószövetség közgyűlése.** A somogy megyei tűzoltó szövetség vasárnap tartotta Lengyeltóiban ez évi vándorközgyűlését. Kaposvárról és a vármegyéből számos testület s magános vendég jelent meg Lengyeltóiban, hol a vendégeket páratlan szívélyességgel fogadták. Szombat este volt a választmányi ülés, vasárnap délelőtt 10 órakor tartották a közgyűlést, a melyet a székesfehérvári honvédenekar részvételével tartott fényes táborig mise előzött meg. Szabados Imre, a szövetség ügyvezető alelnöke, gyengélkedése miatt jelenhetett meg a gyűlésen, s ép ezért a szövetség elköke és a választmány a közgyűlés előtti napon felkeresték őt Kaposváron, hogy a legszükségesebb ügyeket vele megbeszéljék. A közgyűlést Gróf Széchenyi Viktor orsz. szövetségi elnök a következő távirattal üdvözölte: »A szövetség összes jelenlevő tagjainak bajtársi üdvözlését! Adja az Isten, hogy működésük eredményes legyen! Széchenyi Viktor«. A nagy lelkesedéssel fogadott üdvözlést a közgyűlés hálás táviratban köszönte meg, Németh Istvánt, Kaposvár r. t. város polgármesterét a szövetség disztagjává választotta és erről azonnal táviratilag értesíté. A szövetség diszelnökét Sárközy alispánt és a betegesen fekvő Szabados alelnököt is táviratilag üdvözölte a közgyűlés. A közgyűlés elintézte végre a marczaliak sérelmes ügyeit is, magáévá tévén ügyész által előterjesztett véleményt, melynek közvetlen eredménye az volt, hogy Boncz László marcali jegyző lemondott választmányi tagsági állásáról. Helyére dr. Szetsey István nagyatádi parancsnok választották meg. A közgyűlést a nagyvendéglőben bankett követte, a hol csakhamar vidám mulatozás keletkezett s számos tósz hangzott el. Ebéd után zeneszó mellett a Csalogányba vonult a társaság hol Len-

gyeltóti uri közönségen kívül kb. 2000 ember volt jelen. Sokan voltak Kaposvárról, Fehérvárról, és a vidékről. A mulatságnak csakhamar egy hatalmas nyári zápor vetett véget s a közönség, mely egy szép ünnepnap emlékével távozott az ünnepély színhelyéről csakhamar eloszlott.

— **Meghívó.** A kaposvári hivatalnokok társasköre 1904. évi július hó 3-án (vasárnap) saját kerthelyiségében tekeversenynyel és tombolával egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez. Belépti díj személyjegy 1 kor. Családjegy (3 személyre) 1 kor. 60 fill. 3—5 személyig 2 kor. Tekeverseny kezdete délután 2 órakor. Tánc kezdete fél 5 órakor. Hideg ételekről és kitűnő italokról a vigalmi bizottság gondoskodik. A tekeverseny nyertese egy remek teás készletet kap ajándékkul. Tombola (25 nyeregménynyel) kezdete esti 9 órakor.

— **Le roi est mort, vive le roi!** Nem igen szeretünk másnak az ügyeibe avatkozni s nem is avatkozunk abba addig, míg magánérdekről van szó. Most az egyszer azonban köznek is van egy kis köze a dologhoz. Helybeli ifjú *napi*-laptársunk ugyanis két kézzel ütötte a nagydobot Nádasir igen tisztelt barátja mellett s most hogy kifelé áll a rudja az igen tisztelt igazgató urnak, merész fordulattal irányt változtat, átugorja Kövessy társulatát, — a mely mellékesen mondva hasonlíthatatlanul jobb Nádasir társulatánál — s a pécsi társulatokat — recte Nádasir, amelyeket csak nemrégiben mintaképpül állított a többi vidéki társulatok elé — egyik számában *másod-harmadrendűeknek* mondja, amit mi már akkor hangsúlyoztunk amikor Nádasir társulata az idén először betette ide a lábát. Ugy látszik, igen tisztelt *napi*-laptársunk nem pályázik a grand nation babéraitra, de valószínűleg kulturális sikereire se, mert tátongóvá teszi köztük az úrt az a körülmény, hogy míg a grand nation szép okosan bevárta míg tényleg meghalt a király s a camelottok csak akkor ordították végig Páris utcáin a világhírű mondást, addig igen tisztelt *napi*-laptársunk be sem várta a „király“ kimulását, hanem még életében zengi átszellemlülve: *le roi est mort, vive le roi!*

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Priberti, vuchini és dunaszeghesői özv. Jankovich Besán Gézáné szül. Pozsonyi

Katinka, úgy a maga, mint gyermekei: Pisti és Jóska; édes atya priberti, vuchini és dunaszeghesői id. Jankovich Besán József; testvérei: Gyula, Elemér és neje Magyary Kossa Ilka, valamint Endre fiuk; Ida férj. eörményesi és karánsebesi br. Fiáth Pálné és férje br. Fiáth Pál, ezek gyermekei: Elemér, Ili, Tibor; úgy az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, a felejtethetlen jó férj, édes atya, szeretett fiu, testvér, sógorné, sógor, nagybátya illetve rokon: priberti, vuchini és dunaszeghesői Jankovich Besán Géza urnak nagybirtokos élete 47-ik, boldog házasságának 15. évében f. hó 28-kán reggel 9 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felnétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványa f. hó 30-án d. e. 10 órakor fognak Gesztiben a halottas háznál, a rom. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyancsak Gesztiben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise-áldozatok f. évi július hó 1-én d. e. 10 órakor fog a gesztii plebánia templomban és a családi kegyuri templomokban az Urnak bemutatni. Kelt Gesztir, 1904. június 28-án. Örök áldás legyen emlékére.

— **Külföld** rovatunkat helyszüke miatt a jövő számunkban pótoljuk.

— **Egy talány megfejtése.** A mult kedden tartott értekezlet alkalmából Gaal Ernő boglári földbirtokos tollából »Egy talány megfejtése« czim alatt röpirat jelent meg. Gaal Ernő meggyőzően mutatja ki, hogy nincs igazuk azoknak, a kik a Balaton állítólagos »lopása« és »lecsapolása« miatt lármáztak. A szerző ironikus hangon mutat rá, hogy mikor a víz lassu leeresztése után a partmenti villákból csónak nélküli is közlekedhettek, szóval mikor a régvárt nyugalom helyreállt ismét, a derült égből egyszerre csak lecsapott az a bizonyos fonyódi villám, a miből azután az egész mai oknélküli felfordulás keletkezett. Gaal Ernő véleménye szerint a mozgolódók azért nem szeretik a víz leeresztését, mert a parton bársonyos homok marad vissza, a mi több okkal a Balatonhoz közel tartja a sápadt vérszegény városi gyermekereget. A fonyódi hegyen nyaralók azért szeretnék a partmenti villák lakóit ürgék módjára kiönteni, hogy azok az ujkori Noe-báráját a fonyódi hegytetőn keressék, a hová felmászni, a szunyogok és bucsujáró hernyók százezrei közé, az emberek másodsor nem

mely vaskos realizmusával demontálta azt a vádat, mintha az alkotója vésője tulságosan nőies volna. De mind e művei még nem érték el a tökéletesség fokát.

Egyik napon aztán hirtelen lázroham leyte meg; szemei bemélyedtek és hangja elnémult s megállva régi műve előtt, hosszan nézegette. Végre dönteni akart. Mintegy lelkiismereti furdalással pillantott atyja maszkjára, onnan meg arra a tagbaszakadt aggastyánra, aki a földön térdelve a koponyát nézegeti.

Valami határozatlan, misztikusijedelem vett rajta erőt. Valamikor azt hitte hogy ez az alak szerencsét hoz neki s nevét az ismeretlenség rettentő homályából kiemeli.

Minden munkájával felhagyva, napokon és heteken át ott állt ismét az aggastyán szobra előtt s álmodozott. De nem tudta kisütni, miképpen lehetne e szobormű szívet is önteni.

A kis fia már nőtt; csaknem egy éves volt, mosolygott s egyes szavakat hallatott, mint a csicsérgő poszáta.

A fiatal asszony azonban szomoruan nézte Claudius merengését és elmélázását és sajnálta, hogy nem fejezi be azt a sok művet, melyeket ő oly szépeknek tartott:

Férje elmondta, neki gondolatait, ő is magáévá tette azokat s együtt álmodozott vele. És az ő szíve bukkant az igazi művészi ideára.

Egyizben meghallotta, amint a férje a műteremhez közeledik. A kis gyermek éppen ébren volt és sirt. Ő kibontotta fűzőjét, melyből duzzadt mellei előbukkantak s a kicsi csakhamar odatapasztotta piros ajkait.

És mialatt csöndes kortyogással szopta a tejet, lassan eleresztte az emlőt s rámosolygott az anyára.

Ő meg odahúzódott a térdeplő aggastyánhoz és szintén letérdelve szeliden mosolygott a koponyára, mialatt meztelen babája karjai között egyre szopta emlőjéből az életet.

Claudius belépett s megpillantotta nejét szobra mellett s a felindulástól elhalványodva, szinte földbe gyökeredett a lába.

A fiatal asszony mosolyogva beszélgetett a kifaragott aggastyánhoz:

— Hagyd felbe azt a komoly munkát s vedd le a szemeidet már egyszer a halálról. Tekints fiadra s a mi gyermekünkre. Nézz meg engem. En vagyok az élet termékeny forrása, én vagyok az asszony, az örökös élet. Mire való a te sajnálkozásod és gyászod? Te nem halsz meg. Megmaradnak belőle azok, akik szeretnek s kemény munkád emléket példa gyanánt őrzik. Megmarad a te lelked, . . . a te ábrázatod . . . a te tested . . . nézz csak e gyermekre s láthatod onne a megújuló életet . . . s a te vonásaid nyájassabbak lesznek, ha e kisdeden marad a tekinteted,

Es Claudius e percben azt hallotta, amiről álmodott s ez úgy meghatotta, hogy szinte lerogyott egy székre, mialatt az izadtság kiverte homlokát.

Es mintha maga a térdeplő aggastyán is hallaná . . . mintha széles homloka kissimulna, szemei nyájasabban pillantanának és ajkai veszitenének keserű kifejezésükből; mintha egész arca a boldog-ág meieget sugározná.

Claudius ezt mormogta:

— Atyám! Szegény öreg atyám.

S e szavakra föltéktintett a fiatal asszony s lelépett a talpazatról mely a rideg anyaföldet ábrázolta s oda ment a művészhez. Emlőit fűzőibe rejtve, hajlékony természetével hozzásimult és megsókolta a haját.

III.

Ha Páris avenue-jein sétálunk, azok egyikén feltűnik egy érdekes szoborcsoport: Terdeplő aggastyán, amint mélyen elgondolkozik egy halálú előtt, mellette szép és fiatal asszony látszik, duzzadt mellekkel, széles csipővel, amint bájos mosolylyal fordul az aggastyán felé s a karjaiban heverő meztelen gyermeket mutatja neki.

Ez az a szoborcsoport, melyet a művelt világ »Az örök élet« címe alatt ismer.

Most éppen e mestermű keletkezésének a történetét mondottuk el.

Jules Mary.

Minden időben semmi sem biztosíthatja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a **tiszta ivóvíz**. Kiváló eszköz erre a **mohai**

ÁGNES

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindig járt ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között hem juthatnak le, mert 24-féle kitünőbbnél kitünőbb szűrő földréteg állja útjokat, következésképen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes,

azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóvíz. Ennek igazolásul

Sz. 29/1902. M. k. áll. bakteriologiai intézet Budapesten.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikéért a tisztaságára nézve az 1902. febr. 18-án megejtett bakteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előre bocsájtott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai AGNES-forrás vize bakteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapesten, 1902. február 18-án.

Dr. PREISZ HUGÓ s. k.

a. m. kir. bakteriologiai intézet vezetője, ny. r. tanár
Árnylatos prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, Fejérmegye.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangu vendéglőben.

ÖVÁS

A magyar gazdaközönség szives figyelmébe!

Sok budapesti ügynök az utóbbi időben oly hirdetésüket tesz közzé a lapokban, amelyben a lehetetlenségig olcsó törlesztéses kölcsönt ígérnek.

Ezen ügynökök ígéretüket sohasem válthatják valóra, mert a hirdetett feltételek merőben ellenkeznek a bankok és takarékpénztárak szabályaival és kamat tételeivel; sőt törvényekkel is. Céljuk, hangzatos hirdetésükkel az ügyfelet lépre vinni és huza-vona által kényszer helyzetbe hozni, hogy időközben megszerzett, a hirdetésnél sokkal drágább kölcsönt kénytelen legyen génybe venni.

Én nem ígérek semmit!

Hanem aki beküldi hozzám a birtokára vonatkozó telexkönyvi kivonatot és kataszteri birtokívet, annak:

1. **Megszerzem a kölcsönt 15-15 évi időtartamra a legelőnyösebb módon, minden előzetes költség nélkül 15 nap alatt.**
2. **Engedélyezés után közlöm a feltételeket és tetszése szerint elfogadhatja, vagy visszautasíthatja azokat anélkül, hogy bármiféle kárpótlást igényelneik fáradozásokomért.**
3. **A kölcsön készpenzben lesz kifizetve és előzetes 1/2 évi felmondással bármikor visszafizethető, de az intézet nem mondhatja fel.**
4. **Kamattal a tőke is törlesztve van.**
5. **A megállapított csekély járulék csak a kölcsön folyósításánál fizetendő.**

Teljes tisztelettel
SOLTI LAJOS
(volt banktisztviselő)
BANKÜGYNÖKSÉGE
Budapest, VIII., Bezerédi-utca II. sz.
(a Népszínház mellett.)

Alapítva 1896-ban. — Az eddig megszerzett kölcsönök (összesen több millió korona).

Törlesztéses kölcsönök már 600 koronától kezdve kaphatók, — Vidéki képviselők kerestetnek.

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhaneműk mosására, a Schicht által újonnan feltalált

mosó kivonat,

„Asszonydicséret“

vagy gy. l.
a ruha beaszatására.

Előnyök:

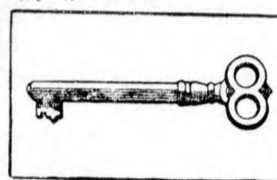
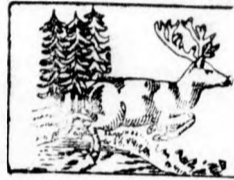
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Fáradságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen feleslegessé teszi.
4. Minthogy tisztábbá, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosásmóznál.

Nélkülözhetetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrészeketől mentes.

..... Mindenütt kapható! .....

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy mind-n carab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

1903. IV.—V. kelésű 3 törzs

„ELZÁ“ TYUK

az Elzák a Plymonthok nálam kitenyésztett szubvarietásai

ELADÓ.

Plymonthokra előjegyzést elfogadok. Tenyészdém bármikor megtekinthető.

MEZRIGZKY NÉ,

Békásmegyéri tisztviselőtelep
(Pest megye.)

HIRDETESEK

FELVÉTERNEK

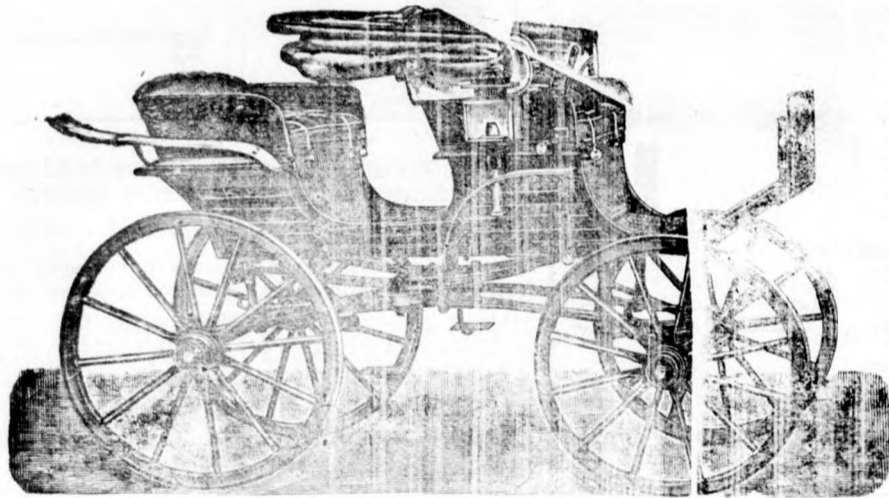
A KIADÓHIVATALBAN

MAYER VILMOS
Magyar királyi szabadalmazott kocsigyára
KAPOSVAROTT.

Bátorkodom jelen soraimmal a már 20 év óta fennálló kocsigyáramat és minden fajtából dúsan felszerelt kocsiraktáramat uraságod szives figyelmébe ajánlani.

A midőn ezt tenni bátorkodom, nem mulaszthatom el az általam ujonnan feltalált és teljesen saját gyáramban készült újszerkezetű kocsiaink vázlatait ben utatni, mely találmányomra m. kir. szabadalmat is nyertem.

Az újtalálmányu kocsiaink első és hátsó tengelyei mindkét oldalon hosszirányban áthidaló rugókkal vannak összekötve, mely rendszer az összes régiékkal szemben ott találja meg módteletti előnyét, hogy a kocsi nem oldalt, hanem hosszirányban játszik s ennélfogva a leggöröngyösebb és kivált utakon sem ráz, mint a rugós vagy más rendszerű kocsi, hanem ily utakon hullámszerű mozgásba jön s azért hordozása még ily utakon is igen kellemes,; továbbá mivel nem oldalt, hanem hosszirányban játszik mindentéleképpen de különösen kivált utakon járása sokkal biztosabb mert a feldülés veszelyenek nincs kitéve s azonfelül is sokkal könnyebb. Már önsulya is az ily ruganyos kocsiaknak 100-120 kilogrammal könnyebb, mint más ruganyok szerint előállított kocsiaké. A. onfelül ennél a kocsinál a ló nem a rugók felett hanem közvetlen a tengelynel fogva húzza a kocsit a raját s úgy hogy a lovakat sem rángatja össze.

E találmánom ma már nem csak vidékünkön és a szomszédos megyékben, hanem az országunknak tőlünk távolabb eső megyéiben, valamint Slavóniában Erdélyben és Olaszországban is nagymennyiségben használatban van, a melyről nemcsak a honi hanem a külföldi kritika is úgy nyilatkozik hogy az eddigi gyártmányokat jóval felülmúlja melyet a már eddig hoztam érkeztet számos bel- és külföldi, czélszerű találmányomat és felkísérő és munkáimat — dicserő és tetszést nyújtó levelekkel bebizonyíthatok.

Midőn kocsi gyáramat és raktáramat, de különösen új találmányomat melynek rugórendszeréért 10 évi felelőseget vállaltok uraságod b. figyelmébe ajánlom Maradtam kiváló tisztelettel

Mayer Vilmos,
kocsigyáros.

BARTA SANDOR

polgári és katonai szabó mester

KAPOSVÁR, Erzsébet-ut.

Városház épület.

Városház épület.

Készítetek mérték után polgári, papi, diszmagyar és libériákat a legutolsó divat szerint legolcsóbb áráért. Raktáron tartok hazai és angol szöveteket és skót különlegességeket